

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2581

Vragen van de leden **Kooiman** (SP), **Recourt** (PvdA) en **Berndsen** (D66) aan de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het zwartboek met kritiek van jeugdreclasseerders op het VOG-systeem* (ingezonden 31 maart 2011).

Antwoord van staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 20 mei 2011). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2010–2011, nr. 2322.

Vraag 1

Wat is uw reactie op de massale kritiek van de jeugdreclasseringswerkers op het VOG-systeem in het zwartboek van het tv-programma de Ombudsman?¹

Antwoord 1

Voorafgaand aan het tv-programma de Ombudsman en naar aanleiding van het rapport ben ik in contact getreden met Jeugdzorg Nederland, de werkgeversorganisatie van jeugdreclassering. Jeugdzorg Nederland heeft in een eerste reactie te kennen gegeven dat zij zich in de massale kritiek niet herkent

In Nederland zijn ongeveer 800 jeugdreclasseerders werkzaam. Hiervan hebben 54 individuele jeugdreclasseerders in het rapport van de Vara-Ombudsman (hierna het rapport) verklaringen afgelegd over de nadelige effecten van het VOG-systeem. Het signaal vanuit de jeugdreclassering heeft mij niet eerder bereikt. Ik neem dit signaal overigens wel serieus.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u het feit dat zoveel jeugdreclasseerders van mening zijn dat jongeren onevenredig zwaar getroffen worden door hen geen Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) te verstrekken?

Antwoord 2

De (54) jeugdreclasseerders die van mening zijn dat jongeren onevenredig zwaar worden getroffen door het weigeren van de VOG, geven aan dat het beoordelingskader voor VOG-aanvragen voor hen in onvoldoende mate kenbaar is. Uit het rapport blijkt dat het «onevenredig zwaar treffen» ook betrekking heeft op het niet kunnen werken bij sectoren die populair zijn bij de doelgroep, zoals defensie, politie of de beveiliging. Het betreft hier – naar

¹ «Iedereen verdient een tweede kans. Getuigenissen van jeugdreclasseerders over de nadelige effecten van het VOG-systeem», Rapport «De Ombudsman», Vara, maart 2011.

ik aanneem – de weigering van een verklaring van geen bezwaar en niet van een VOG.

De Dienst Justis is niet verantwoordelijk voor de afgifte van een verklaring van geen bezwaar. Ik zal met Jeugdzorg Nederland bezien waar de behoeften liggen met betrekking tot voorlichting over de systematiek van de VOG.

Overigens deel ik niet de mening dat jongeren door het weigeren van de VOG onevenredig zwaar worden getroffen. In elk individueel geval wordt zorgvuldig het belang afgewogen dat een jongere heeft bij afgifte van de VOG tegen het belang dat de samenleving heeft bij bescherming tegen de risico's die zijn verbonden aan het vervullen van een functie door die jongere. Bij deze afweging kan de conclusie zijn dat het risico voor de samenleving het niet toelaat dat een VOG wordt verstrekt. Dit komt echter in minder dan 1% van de gevallen voor.

In 2010 betreft het maar 63 gevallen waarbij de VOG aan jeugdigen onder de 18 jaar is geweigerd, op een aantal van rond de 15 500 VOG-aanvragen. Bij jeugdigen tot 25 jaar betreft het aantal weigeringen ongeveer 1 200 van de ruim 150 000 VOG-aanvragen. Ik verwijs u overigens naar mijn antwoorden op eerdere vragen van de leden Marcouch en Recourt (beiden PvdA) (2011Z00612) en het lid Gesthuizen (SP) (2011Z01316).

Vraag 3 en 4

Deelt u de mening dat het hebben van een baan kan voorkomen dat mensen weer strafbare feiten plegen en dat dit zeker geldt voor jongeren die geen uitzicht op opleiding of werk hebben?

Vindt u ook dat jongeren de kans moeten krijgen hun leven te beteren en dat het niet verstrekken van de VOG hierbij belemmerend kan werken?

Antwoord 3 en 4

Jongeren die ooit een strafbaar feit hebben begaan, dienen de kans te krijgen om hun leven te beteren. Het hebben van een baan draagt hier aanzienlijk aan bij.

In geval van weigering van de VOG is de ernst van de gepleegde strafbare feiten zodanig dat het belang van de samenleving zwaarder weegt dan het belang van een jongere bij het verkrijgen van de beoogde baan.

Het weigeren van de VOG voor een bepaalde functie betekent niet dat deze jongeren geheel zijn uitgesloten van de arbeidsmarkt of geen uitzicht meer hebben op werk. Deze jongeren kunnen werkzaam zijn in vele andere functies waarvoor de geconstateerde strafbare feiten geen belemmering vormen, ofwel waarvoor een werkgever geen VOG verlangt.

Vraag 5

Hoe komt het dat jeugdreclasseringswerkers het VOG-systeem als niet transparant ervaren, waardoor niet goed te voorspellen is of een jongere wel of niet een VOG zal worden verstrekt?

Antwoord 5

Uit het rapport van de Vara-Ombudsman maak ik op dat bij deze jeugdreclasserders onduidelijkheid bestaat over de VOG-systematiek. In beleidsregels (Beleidsregels VOG NP, RP & IVB 2010) zijn richtlijnen opgesteld voor de beoordeling van VOG-aanvragen. Aan de hand hiervan kan de reclasseringswerker en een ieder die het betreft een eerste inschatting maken of de aanvrager een VOG zal krijgen.

Voor een nadere toelichting op het beleid kan de reclasseringswerker altijd contact opnemen met de Dienst Justis, afdeling COVOG. Ook is een factsheet beschikbaar die algemene informatie geeft over het beoordelingskader van de VOG, en specifiek inzicht geeft in hoe het COVOG dit beoordelingskader gebruikt bij de VOG-aanvragen door jongeren. De factsheet is beschikbaar op www.rijksoverheid.nl/vog.

Vraag 6

Bent u bereid er voor te zorgen dat het Centraal Orgaan Verklaring Omtrent het Gedrag (COVOG) beter gaat kijken naar de omstandigheden van het strafbare feit, zodat bijvoorbeeld de jongere die een plastic balletjespistool op

zijn kamer had niet uitgesloten hoeft te worden van het beroep van taxichauffeur wegens «verboden wapenbezit»?²

Antwoord 6

De Dienst Justis afdeling COVOG maakt bij iedere aanvraag een zorgvuldige belangenafweging. Een veroordeling wegens verboden wapenbezit vormt in beginsel een belemmering voor het verkrijgen van de VOG ten behoeve van een publieke functie als taxichauffeur. Dit verdraagt zich, gezien de aard van het delict en de risico's voor de samenleving, niet met deze functie waarin de zorg voor de veiligheid en het welzijn van personen centraal staat. Echter, afhankelijk van de omstandigheden van het geval kan – ondanks dat er sprake is van een relevant strafbaar feit – worden geoordeeld dat het belang van de aanvrager zwaarder dient te wegen dan het belang van het beperken van de risico's voor de samenleving. Dit is afhankelijk van onder andere de hoeveelheid antecedenten, welke straf hiervoor is opgelegd, het tijdsverloop en de jeugdige leeftijd van de aanvrager.

Vraag 7, 8 en 9

Bent u bereid ervoor te zorgen dat het COVOG beter onderscheid gaat maken tussen jongeren die een goede en jongeren die een slechte ontwikkeling doormaken? Zo nee, waarom niet?

Waarom neemt het COVOG nooit contact op met de jeugdreclasseringswerker die de betreffende jongere begeleidt of heeft begeleid?

Bent u bereid ervoor te zorgen dat het COVOG meer gebruik gaat maken van de ervaringen van de jeugdreclasserders en hen om advies gaat vragen bij het voornemen een VOG te weigeren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7, 8 en 9

De aard en de ernst van het strafbare feit, de hoeveelheid strafbare feiten en het tijdsverloop spelen een bepalende rol bij de belangenafweging.

Aan de hand van deze omstandigheden van het geval beoordeelt het COVOG of de betreffende jongere inmiddels gedurende een voldoende lange periode heeft aangetoond op de goede weg te zijn. Indien het COVOG dit ten behoeve van een goede oordeelsvorming noodzakelijk acht, maakt zij hierbij gebruik van de ervaringen van de jeugdreclassering.

Het COVOG gaat in de beoordeling van VOG-aanvragen serieus om met opgestelde reclasseringsrapporten. De jeugdreclassering is goed op de hoogte van de persoonlijke omstandigheden van de jongere, zoals het doormaken van een goede of slechte ontwikkeling. De omstandigheid dat de jeugdreclassering op basis van zijn ervaringen met een jongere een (positief) reclasseringsrapport opstelt ontslaat mij niet van mijn eigen verantwoordelijkheid om in samenhang met de overige omstandigheden van het geval te beoordelen of de afgifte van de VOG op dit moment verantwoord is. Dan kan de conclusie zijn dat het risico voor de samenleving het – ondanks een positief reclasseringsrapport – gelet op alle omstandigheden in samenhang bezien niet toelaat dat een VOG wordt verstrekt.

Vraag 10 en 11

Bent u bereid om met een uitgebreide reactie te komen op het zwartboek, met de jeugdreclasserders in gesprek te gaan over deze problematiek en nader onderzoek in te stellen naar noodzakelijke versoepelingen van het VOG-systeem? Zo nee, waarom niet?

Op welke wijze kan een betere balans worden bewerkstelligd tussen bescherming en het bieden van perspectief bij het afgeven van een VOG, in het bijzonder bij jongeren?

Antwoord 10 en 11

Onder verwijzing naar mijn antwoord op vraag 1 merk ik op dat het zwartboek allereerst aanleiding geeft om met Jeugdzorg Nederland in gesprek te gaan over de kritiek van de jeugdreclasserders. Het is van belang om vanuit Jeugdzorg Nederland te weten of de gesignaleerde problematiek zich beperkt tot de 54 jeugdreclasserders of dat deze breder gedragen wordt. Naar

² «Iedereen verdient een tweede kans. Getuigenissen van jeugdreclasserders over de nadelige effecten van het VOG-systeem», Rapport «De Ombudsman», Vara, maart 2011.

aanleiding van de bevindingen van Jeugdzorg Nederland zal ik bezien welke gerichte vervolgstappen noodzakelijk zijn.

Tevens merk ik op dat ik geen noodzaak zie om het VOG-systeem te versoepelen.

Het beoordelingskader voor VOG-aanvragen biedt voldoende ruimte om rekening te houden met de belangen die een jongere met een strafrechtelijk verleden heeft bij afgifte van de VOG. Daarbij komt dat ik in de pilot «VOG onder voorwaarden» in Rotterdam reeds heb onderzocht of door een versoepeling van de VOG-systematiek een betere balans gevonden kan worden tussen het belang van de jongere enerzijds en het belang van beperking van de risico's voor de samenleving anderzijds. De pilot heeft uitgewezen dat het huidige beoordelingskader afdoende is en slechts in een zeer beperkt aantal gevallen leidt tot weigerig van de VOG. Ik verwijs u overigens naar mijn antwoorden op eerdere vragen ter zake het lid Gesthuizen (SP) (2011Z01316) en de leden Marcouch en Recourt (beiden PvdA) (2011Z00612).